

En ny og god offentlig tjenestepensjonsordning

Kjære LO-medlem

Etter lange forhandlingar saman med Unio, YS og Akademikerne, har vi endeleg har fått på plass ein avtale som sikrar tilsette i offentleg sektor ei god pensjonsordning. Den avtala vi har fått er ei god løysing for våre medlemmar. Den sikrar hovudpunkta frå LO-kongressen om at AFP skal være livsvarig, kjønnsnøytral og kompenserer de som må gå av tidlig. Samtidig er det ein avtale som bidrar til det som hovudformålet med pensjonsreforma, nemlig at folk får moglegheita til å jobbe lengre. Det lønner seg å jobbe og avtala bidrar forhåpentlegvis til at folk står lengre i jobb, samtidig som at dei som må gå av tidlig er sikra ein høveleg pensjon.

Det er ei såkalla påslagsordning, som kjem i tillegg til folketrygda og den er godt tilpassa privat AFP. Det vi også har fått på plass med denne avtala er eit tidlegpensjonstillegg for årskulla mellom 1963 og 1970, som gis mellom 62 og 70 år. Dette var det vanskelig å få gjennomslag for, og vi er godt nøgd med at dei som må gå av tidleg i disse årskulla får noko ekstra. Til slutt må vi ikkje gløyme dei gruppene som har særaldersgrensar. For desse gruppene har vi fått på plass overgangsordningar, og ein vidare prosess gjennom forhandlingar mellom partane.

Det er heilt naturleg å stille seg spørsmålet om kvifor vi har forhandla om ei ny pensjonsordning. Var ikkje den vi hadde god nok? For dykk som går av med pensjon nå, så er den det, men den ville blitt stadig dårlegare for dei yngre aldersgruppene. Det er eit resultat av den såkalla levealdersjusteringa. Vi lever lengre, derfor må også mange av oss jobbe noko lengre.

Den avtalen vi har fått no meiner eg er så god at vi kan anbefale den til våre medlemmer. Derfor håpar eg at så mange som mogleg av dykk deltar i uravstemminga.

Med beste helsing

*Peggy Hessen Følsvik
Nestleder i LO*

Dette er ny pensjonsordning

Natt til lørdag 3. mars ble arbeidstakere og arbeidsgivere i offentlig sektor enige om et forslag til ny tjenstepensjon. Ordningen skal føre til at det går raskere å tjene opp en pensjon til å leve av, det skal bli lettere å ta ut pensjon og jobbe samtidig, og AFP-ordningen skal likne privat sektors, men uten de store hullene.

Den nye pensjonsordningen for offentlig sektor skal til uravstemning blant medlemmene. De skal ta stilling til et anbefalt forslag til en ordning som er ny, men som fortsatt er trygg og god for medlemmene.

Det er levealdersjusteringen som har tvunget fram en ny pensjonsordning. Den nåværende ordningen er for dårlig tilpasset pensjonsreformen og ville gitt svært lav pensjon for de som er unge i dag. Det er viktig å påpeke at levealdersjusteringen aldri har vært en del av disse pensjonsforhandlingene. Den ble vedtatt gjennom et bredt forlik i Stortinget i 2005 og ingenting tyder på at de folkevalgte vil endre på den. Prinsippet ble akseptert av partene i oppgjøret i 2009.

Den nye pensjonsordningen likner mer på opptjening i folketrygden. Man sparer opp et beløp hvert år man jobber som blir en pensjonskapital. Denne kapitalen fordeles på forventet antall gjenstående leveår den dagen man går av med pensjon.

Gjelder ikke for de eldste

Alle som er født i 1958 eller tidligere er omfattet av en individuell garanti som sikrer dem 66 prosent av lønn i pensjon fra 65 år ved full opptjening, og samme mulighet til å gå av med AFP som i dag. Også de som er født mellom 1959 og 1962 vil ha deler av rettigheten sin beskyttet av individuell garanti på en slik måte at garantitilleggene trappes ned slik at 1959-kullet får 90 prosent, 1960-kullet får 80 prosent, 1961-kullet får 70 prosent, 1962-kullet 60 prosent.

Hele pensjonen blir regnet etter dagens modell, men den delen av pensjonen som ikke er omfattet av individuell garanti blir levealdersjustert.

Ingen null-pensjonister

I dagens offentlige tjenstepensjonsordning ville stadig flere oppleve at de ikke fikk noe igjen av sparingen til tjenstepensjon og kun fikk pensjon fra folketrygden. Dette er løst i det nye forslaget til tjenstepensjonsordning. Det gis et kronebeløp etter bestemte regler som skal hindre at noen blir null-pensjonister.

Den ordningen vi nå legger fram for medlemmene oppfyller langt på vei LO-kongressens krav om at pensjonen skulle utgjøre to tredeler av lønn ved 67 års alder. Siden dette har mer preg av å være en spareordning, så vil det lønne seg å jobbe lenge og de som får få år i arbeidslivet, vil komme ut med en dårligere pensjon,

Det er nemlig ikke slik at offentlig tjenstepensjon sikrer folk to tredeler av lønna i pensjon etter tretti års opptjening. Det var slik, men den ordningen ble borte med pensjonsreformen. I pensjonsforliket fra 2005 står det klart at offentlig tjenstepensjon skal levealdersjusteres og 2011 ble denne endringen innført.

Alderspensjon for uføre utsatt

Det skal forhandles videre for de uføre og for særaldersgrenser. Årsaken til at de uføre må vente er at Stortinget skal drøfte om de uføre fortsatt skal skjermes mot levealdersjustering og det er lurt å vente på resultatet av det først. Avtalen gir likevel tydelige føringer. Den slår både fast at uføre ikke kan kompensere for levealdersjusteringen og at uføre skal ha en pensjon som gir et godt samlet pensjonsnivå, sammenliknet med arbeidsføres alderspensjon ved 67 år.

Særaldersgrenser består

Det anbefalte forslaget til ny tjenestepensjon slår fast at det også i framtida vil være bruk for særaldersgrenser. Det er også avtalt at de som er født før 1963 skal beholde dagens ordning og at ordningen skal tilpasses den nye modellen for de som er yngre. Det er laget mange og lange overgangsregler som sikrer at mange beholder dagens ordning. Avtalen regulerer ikke hvilke yrkesgrupper som fortsatt skal ha særaldersgrense og heller ikke hvordan ordningen skal tilpasses den nye påslagsmodellen. Det skal partene forhandle om.

Ny og tryggere AFP

AFP går fra å være en tidligpensjon til en livsvarig pensjon. Den nye AFP-ordningen som vil gjelde for de som er født etter 1962 vil gjøre det tryggere å bytte jobb mellom offentlig og privat sektor. Man vil trekke med seg opptjening fra offentlig til privat sektor og omvendt. Dermed risikerer man ikke å tape hele rettigheten om man bytter jobb.

Betinget tjenestepensjon

Det er også avtalt en betinget tjenestepensjon, som vil bety at man sparer opp rettigheter mens man jobber i det offentlige. Denne rettigheten spares opp med 3 prosent. Det betyr at selv om man skulle miste retten til AFP, for eksempel fordi man faller ut av arbeidslivet før 62 år, så har man likevel tjent opp en rettighet som kan utbetales. Dette vil også være en rettighet man har om man slutter i det offentlige og begynner i en jobb der bedriften ikke har AFP.

Seniortillegget

For aldersgruppene født mellom 1963 og 1970 er det avtalt et seniortillegg for de som slutter å jobbe og går helt ut av arbeidslivet. Overgangstillegget er på 0,15G til 1963-kullet. Tillegget trappes ned med 12,5 prosentpoeng for hvert påfølgende årskull etter 1963-kullet.

Evaluerings

Det er avtalt at ordningen skal evalueres innen 1. 1. 2030.

Nærmere om tallene

Talleksempelene i denne brosjyren er et lite knippe eksempler på hva som skjer med ordningen for en med moderat inntekt og en med litt høyere inntekt. Du finner disse og en mengde andre eksempler på lostat.no, lokkommune.no og flere av forbundenes hjemmesider. Tallene er laget av aktuarbyrået Actecan.

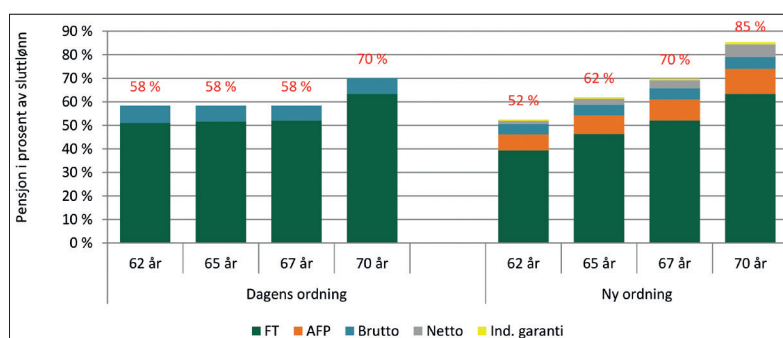
Slik blir den nye pensjonen, noen eksempler

Dette er Erik. Han tjener 375 000.
Han begynte å jobbe som 27-åring.
Jobber i det offentlige.

Hvis Erik hadde vært født i 1963, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Erik må jobbe til han er 68 år og 11 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

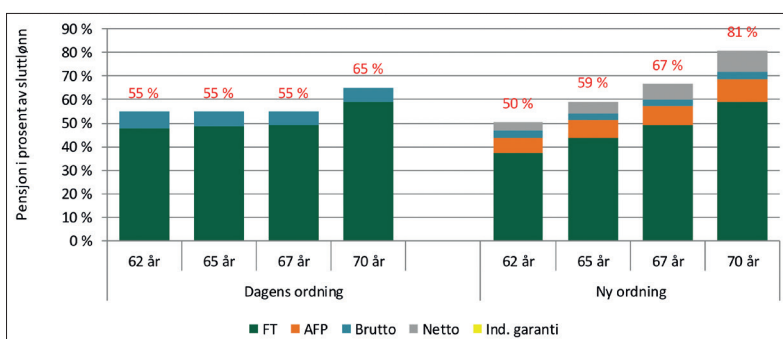
Ny ordning: Erik må jobbe til han er 65 år og 7 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Hvis Erik hadde vært født i 1973, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Erik må jobbe til han er 70 år og 3 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

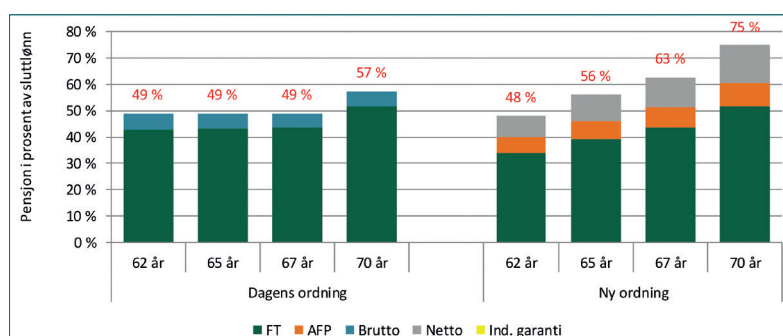
Ny ordning: Erik må jobbe til han er 66 år og 5 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Hvis Erik hadde vært født i 1993, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Erik må jobbe til han er 72 år og 8 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Ny ordning: Erik må jobbe til han er 67 år og 7 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

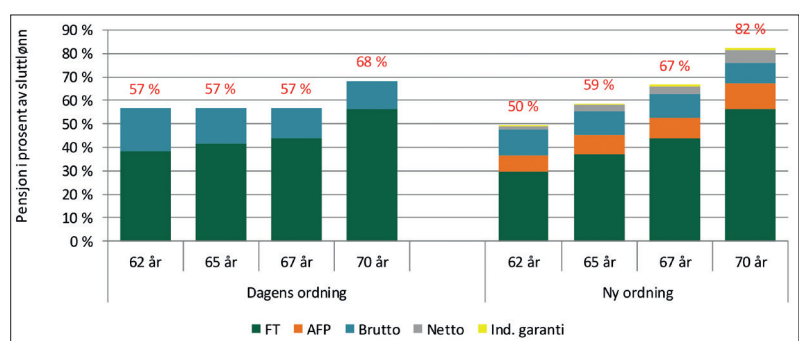

Dette er Else. Hun tjener 560 000.
Hun begynte å jobbe da hun var 27 år og har jobbet i offentlig sektor hele tida.

Hvis Else hadde vært født i 1963, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Else må jobbe til hun er 68 år og 1 måned for å få 66 prosent av lønna i pensjon

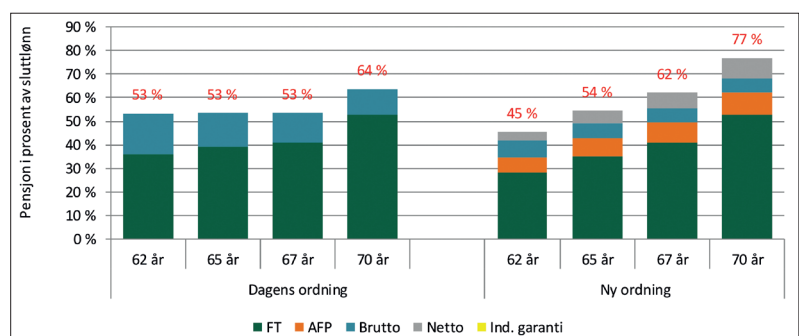
Ny ordning: Else må jobbe til hun er 66 år og 6 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Hvis Else hadde vært født i 1973, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Else må jobbe til hun er 70 år og 8 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

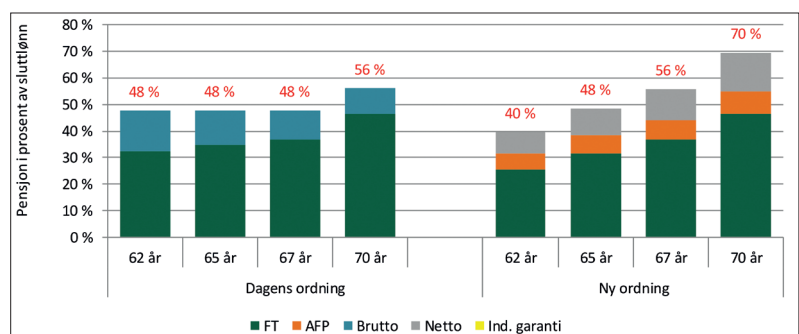
Ny ordning: Else må jobbe til hun er 67 år og 6 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Hvis Else hadde vært født i 1993, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Else må jobbe til hun er 73 år og 1 måned for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Ny ordning: Else må jobbe til hun er 69 år og 3 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

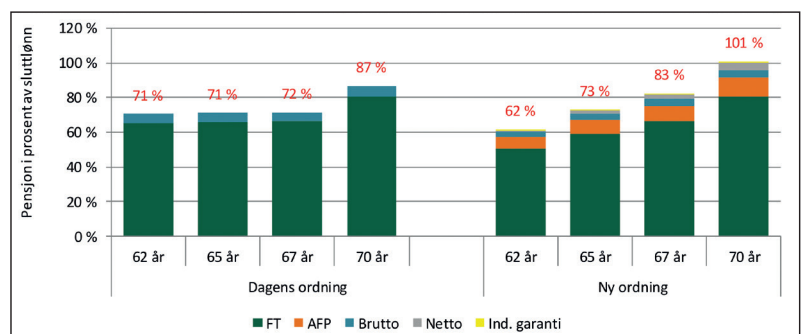

Erik jobber deltid, 75 prosent stilling, tjener 281 000. Begynte som 27-åring.

Hvis Erik hadde vært født i 1963, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Erik må jobbe til han er 62 år for å få 66 prosent av lønna i pensjon fordi har ganske lav lønn og får en relativt høy folketrygd

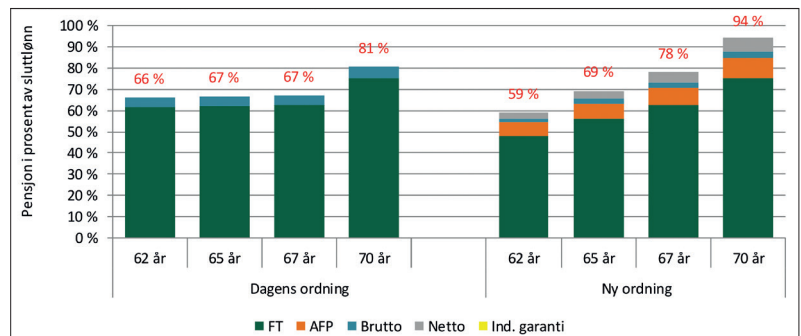
Ny ordning: Erik må jobbe til han er 62 år og 1 måned for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Hvis Erik hadde vært født i 1973, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Erik må jobbe til han er 62 år for å få 66 prosent av lønna i pensjon fordi har ganske lav lønn og får en relativt høy folketrygd

Ny ordning: Erik må jobbe til han er 63 år og 1 måned for å få 66 prosent av lønna i pensjon

Hvis Erik hadde vært født i 1993, ville pensjonen sett slik ut

Dagens ordning: Erik må jobbe til han er 68 år og 6 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon.

Ny ordning: Erik må jobbe til han er 64 år og 8 måneder for å få 66 prosent av lønna i pensjon

